

Kyrkomötets konstitutionering, uppgifter och arbete

14.4.2020

Birgitta Hämäläinen
kyrkomötets generalsekreterare

Kyrkans uppgift och kyrkomötet

- Enligt 1 kap. 2 § i kyrkolagen är kyrkans uppgift att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten samt att också i övrigt verka för att utbreda det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästan.
- Kyrkans gemensamma ärenden sköts av kyrkans centralförvaltning, som förutom kyrkomötet består av Kyrkostyrelsen, biskopsmötet och Kyrkans arbetsmarknadsverk.
- Kyrkomötet är kyrkans högsta beslutande organ.

Kyrkomötet är...

KYRKANS
HÖGSTA

BESLUTANDE

ORGAN

Kyrkomötets sammanträde

- Mandatperiod 1.5.2020–30.4.2024 KL 20 kap. 3 §
- Sessioner, dvs. sessionsveckor AO 1 §
  - Maj, i regel den måndag som följer närmast efter den 1 maj
  - November, i regel den måndag som följer närmast efter den 1 november
- Sammanträdesplats Turun kristillinen opisto
- Deltagande i arbetet förutsätter fullmakt AO 3 §
- Förhinder och suppleant KO 20 kap. 2 §
- Partiellt förhinder och befrielse från arbetet AO 53 §

Kyrkomötesombud KL 20 kap. 1 §

- biskoparna i stiftet
- fältbiskopen
- 96 ombud från stiftet, utsedda genom val för en fyraårsperiod
  - 32 präster
  - 64 lekmän
- samernas ombud
- ett ombud som statsrådet utser

Närvaro- och yttranderätt i plenum KO 20 kap. 6 § och AO 42–45 och 47 §

- Kyrkostyrelsens kanslichef
- Kyrkostyrelsens avdelningschefer, dvs. ecklesiastikråden
- Lagfarna sakkunniga
- Kyrkostyrelsens medlemmar i de ärenden som bestäms i arbetsordningen
- Offentligt sammanträde

Talmanskonferensen AO 2 kap.

- Sammansättning
  - Ordförande ärkebiskopen
  - Vice ordförande
  - Utskottens ordförande
  - Elektorernas ordförande
- Läger fram förslag och ger anvisningar
- Förstärkta talmanskonferensen ger utlåtanden om majoritetskravet, och består utöver de ovannämnda av stiftsbiskoparna, fältbiskopen samt en lekman från utskott där ordförande är en biskop.

Elektorerna AO 3 kap.

- 25 elektor
- Väljs från grupper som bildas stiftsvis
- Varje grupp får mandat enligt en fördelning som Kyrkostyrelsen gjort upp i förväg
- Elektorernas uppgifter:
  - Väljer medlemmar till utskotten
  - Väljer enligt kyrkomötets beslut även medlemmar till kommittéer och arbetsgrupper
  - Läger fram förslag till val av bl.a. medlemmar i kyrkostyrelsen

Utskotten AO 4 kap.

- 9 permanenta utskott:
  - Konstitutionsutskottet, som behandlar kyrkans tro och lära, grunderna för kyrkans verksamhet, förhållandet mellan kyrkan och staten samt kyrkans förhållande till andra kyrkor och trossamfund
  - Lagutskottet, som bereder författningar samt bestämmelser som utfärdas med stöd av dem
  - Förvaltningsutskottet, som bereder ärenden som gäller den kyrkliga förvaltningen
  - Ekonomiutskottet, som bereder kyrkans centralfonds och kyrkans pensionsfonds budget, verksamhets- och ekonomiplan, verksamhetsberättelse och bokslut samt övriga ärenden i anslutning till kyrkans och församlingarnas ekonomi och anställningsvillkor

...forts. utskotten AO 4 kap.

- ...utskotten:
  - Handboksutskottet, som bereder ärenden som gäller kyrkliga böcker samt frågor i anslutning till dem
  - Framtidsutskottet, som bereder ärenden i anslutning till långsiktig utveckling av kyrkans arbete samt framtidsfrågor
  - Allmänna utskottet, som bereder ärenden som gäller kyrkans gemensamma verksamhet och utvecklande
  - Kansliutskottet, som sköter kyrkomötets praktiska arrangemang och ekonomi
  - Expeditionsutskottet, som sätter upp de expeditioner som gäller mötets beslut

Kyrkomötets uppgifter

- Kyrkomötet fattar beslut om kyrkans förvaltning och ekonomi samt om de centrala riktlinjerna för kyrkans lära och arbete i enlighet med 20 kap. 7 § i kyrkolagen.

På kyrkomötet ankommer

- att godkänna och förordna om ibruktagande av bibelöversättning, den kristna läran, psalmbok och kyrkohandbok,
- att handlägga frågor vilka förutsätter principiella ståndpunktstaganden som rör kyrkans tro och lära eller som grundar sig härpå, samt att vidta åtgärder med anledning av dessa,
- att göra upp förslag till stiftande, ändring eller upphävande av kyrkolag samt att godkänna kyrkoordningen och valordningen för kyrkan,
- att avge utlåtanden, göra framställningar och uttala önskemål till statsrådet i betydelsefulla frågor som gäller kyrkans och statens förhållande,

...forts. kyrkomötets uppgifter

- att besluta om inrättande av stift, om ändring av stiftsgränserna eller om indragning av stift,
- att besluta om kyrkans förbindelser till övriga kyrkor, trossamfund och mellankyrkliga organisationer samt om samarbetet med dessa,
- att godkänna en organisation som kyrkans missionsorganisation och att upphäva denna ställning,
- att inrätta och dra in tjänsterna som ärkebiskop, biskop och ledande tjänsteinnehavare vid kyrkostyrelsens kansli,
- att välja och entlediga den ledande tjänsteinnehavaren vid kyrkostyrelsens kansli och medlemmar i kyrkostyrelsen,
- att godkänna verksamhets- och ekonomiplanerna samt budgeten för kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond och besluta om församlingarnas årliga avgift till kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond samt om grunderna för fördelningen av den statliga finansieringen mellan församlingar, kyrkliga samfälligheter och Kyrkostyrelsen,

...forts. kyrkomötets uppgifter

- att låta granska räkenskaperna och förvaltningen för fonderna inom kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond samt för övriga fonder och andra tillgångar som kyrkostyrelsen och stiftsmyndigheterna förvaltar samt att fastställa boksluten för dem och att besluta om beviljande av ansvarsfrihet och
- att handlägga de övriga ärenden som ankommer på kyrkomötet.
- Kyrkomötet drar upp de strategiska riktlinjerna.
- Kyrkostyrelsen
  - bereder de ärenden som ska tas upp till behandling vid kyrkomötet
  - verkställer kyrkomötets beslut

Framställningar och initiativ

- KL 20 kap. 9 §, KO 20 kap. 4 §, AO 27 §
- Framställningar kan göras av biskopsmötet, Kyrkostyrelsen och stiftsfullmäktige
- Initiativ kan väckas av kyrkomötesombuden
- Framställningarna, initiativen och kommittébetänkandena bereds i utskotten. Beredningen föregås av en remissdebatt i plenum. AO 28 §

Initiativ AO 27 §

- **Initiativ**
  - Skriftligt
  - Förslag
  - Motiveringar
  - Endast ett ärende per initiativ
- **Lämnas in**
  - Före utgången av mars, förutom under mandatperiodens första session
  - Budgetinitiativ senast 10.10
  - Initiativ som kyrkomötets beslut ger direkt anledning till senast före kl. 12 den andra dagen
  - Initiativ om ändring av de interna bestämmelserna (AO) när som helst.

Plenum AO 5 kap.

- De ärenden som ska behandlas framgår av dagordningen fi/sv AO 25 §
  - Meddelas i portalen och på dörren, bilagorna i portalen
- Sittordningen fastställd AO 2 §
- Förlopp:
  - Plenum öppnas
  - Anhållan om befrielse AO 53 §
  - Namnupprop AO 26 §
  - Behandling av ärenden enligt dagordningen, utgående från den finska texten AO 58 §
  - Bordläggningar AO 25 och 32 §
  - Plenum avslutas

Inlägg – ordning och längd AO 29–31 §

- I den ordning ombuden bitt om ordet, dock med början från den som presenterar ärendet. Replik max. 2 min, inlägg som gäller arbetsordningen alltid möjligt
- Max. 2 min. från platsen, annars från talarstolen
- På finska eller svenska AO 57 §
- Kan begränsas till 3 minuter när det gäller frågestund, skriftligt eller muntligt meddelande eller debatt om en aktuell fråga
- Talmanskonferensens rekommendation i regel max. 5 min., åtminstone inte över 10 min. I en remissdebatt max. 5 min.
- Uppträda på det sätt situationen kräver, hålla sig till saken
- Granskas och offentliggörs AO 61 §

Ärenden som ska avgöras i plenum

- Beslut och val i anslutning till konstitutioneringen
- Val av medlemmar i Kyrkostyrelsen KO 22:1 och AO 39 §
- Remissdebatt om väckta ärenden, beslut om till vilket utskott ärendet remitteras för beredning och av vilket utskott utlåtande begärs
- Utgående från ett utskottsbetänkande
  - Enda behandlingar
  - Första och andra behandlingar av ärenden som kräver två behandlingar
- Frågestund AO 45 §
- Skriftliga eller muntliga meddelanden AO 44 §
- Debatt om en aktuell fråga AO 43 §
- Sammanträdesort samt inställande, avbrytande och avslutande av en session och ändring av tidpunkten för när en session inleds

Plenum – konstitutionering

- Tillfälliga protokolljusterare
- Val av vice ordförande AO 4 §
- Val av andra vice ordförande AO 4 §
- Antalet medlemmar i utskotten AO 13 och 14 §
- Antecknas för kännedom
  - Brev i anslutning till konstitutioneringen av Kyrkostyrelsen
  - Resultatet av valet av elektorerna och deras ersättare (valet sker gruppvis) AO 7 §
  - Utskottens medlemmar och sammankallare, väljs av elektorerna AO 9 §
  - Utskottens och elektorernas konstitutionering AO 8 och 16 §
  - Talmanskonferensens och förstärkta talmanskonferensens medlemmar AO 5 och 6 a §

Plenum – remissdebatt AO 28 §

- Framställningar, initiativ och kommittébetänkanden
- Syftet med remissdebatten är att instruera utskottet
- Remitteras till ett utskott, om ärendet inte genast förkastas
- Utlåtande från ett eller flera utskott vid behov
- Talmanskonferensens förslag som utgångsförslag
- Om ett motförslag har vunnit understöd förrättas omröstning
- Utskottet ska följa de anvisningar som kyrkomötet har gett under remissdebatten eller på annat sätt AO 22 §

Utskott

- Beredande organ, kan tillsätta en sektion
- Beslutfört då mer än hälften av medlemmarna är närvarande, inkl. ordförande eller vice ordförande AO 17 §
- Endast en utskottsplats/ombud (utöver kansli- eller expeditiionsutskottet)
- Remissdebatten som utgångspunkt AO 22 §
- Kan höra sakkunniga och begära utlåtanden AO 19 §
- Slutet sammanträde, diskussionerna konfidentiella
- Slutresultat av arbetet: betänkande eller utlåtande, som är ett offentligt dokument
- Kan föreslå ändringar om kravet på koppling till sammanhanget uppfylls, ingen initiativrätt

Utskottsbehandlingsfaser AO 20 §

- Tre behandlingar (avvikelser möjliga)
  - Första behandlingen – beredningsfas
  - Allmän debatt
    - Riktlinjer och omröstningar
    - → sekreteraren upprättar ett utkast till betänkande eller utlåtande
  - Andra behandlingen – beslutsfas
    - Allmän debatt
      - Genomgång av utkastet, justerings- och kompletteringsbehov
      - Debatten kan föras vid flera sammanträden
    - Detaljbehandling
      - Beslut om motiveringarna och klämmarna punkt för punkt
  - Tredje behandlingen – justeringsfas
  - Avvikande mening ska meddelas vid andra behandlingen och läggas fram vid tredje behandlingen

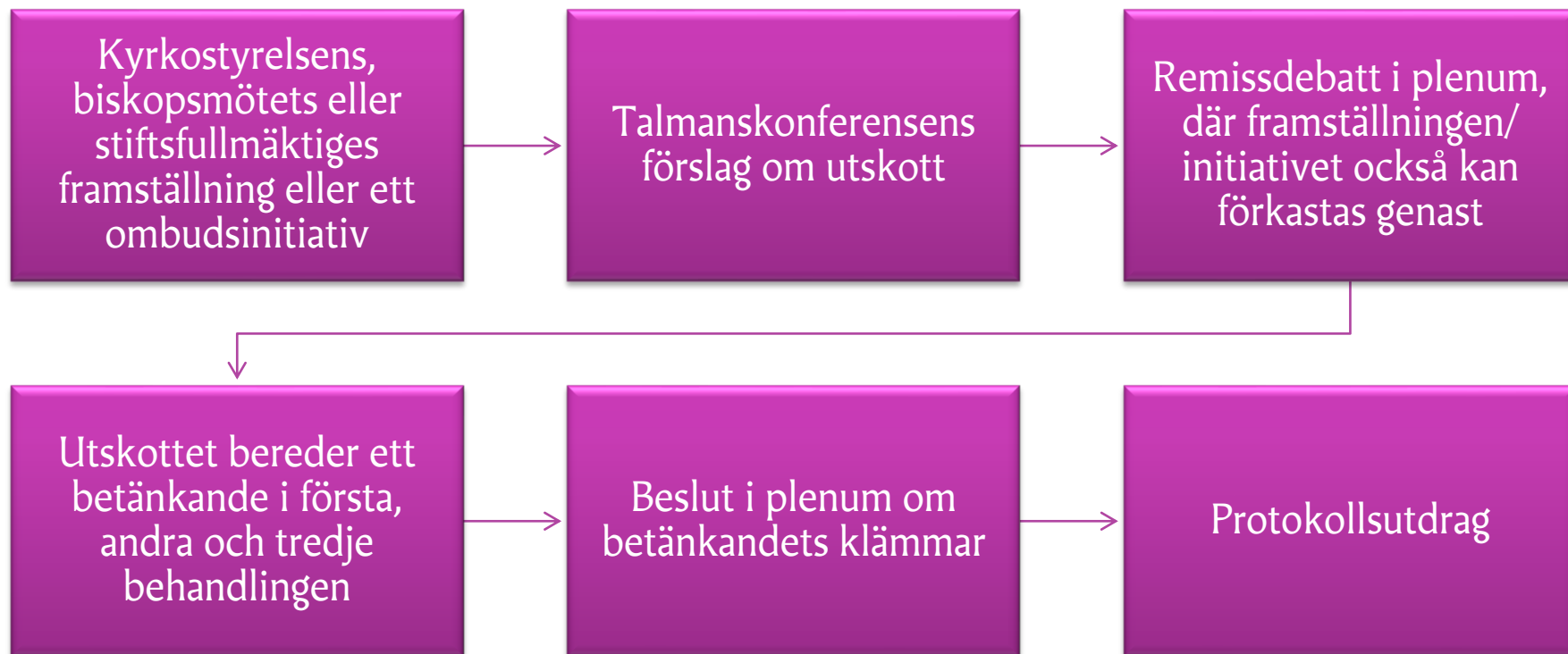

Plenum – behandling av betänkande

- När ett betänkande är klart översätts det till svenska, distribueras via portalen och bordläggs i plenum. AO 23 och 32 §
- Allmän debatt
- Detaljbehandling
  - Motförslag
    - Skriftligt på begäran
    - Får inte innehålla likartade alternativa förslag
  - Omröstning mellan de motförslag som vunnit understöd och utgångsförslaget
    - Godkännande av omröstningsförfarande och omröstningsproposition KO 20:4,1 och 7:4
    - Omröstning med omröstningsapparat eller genom namnupprop, fastställande av beslutet AO 36 §
  - Ärenden med en enda behandling: t.ex. förvaltningens interna bestämmelser och ekonomiska ärenden

Behandling av ett ärende vid kyrkomötet

Beslut som inte kräver kvalificerad majoritet

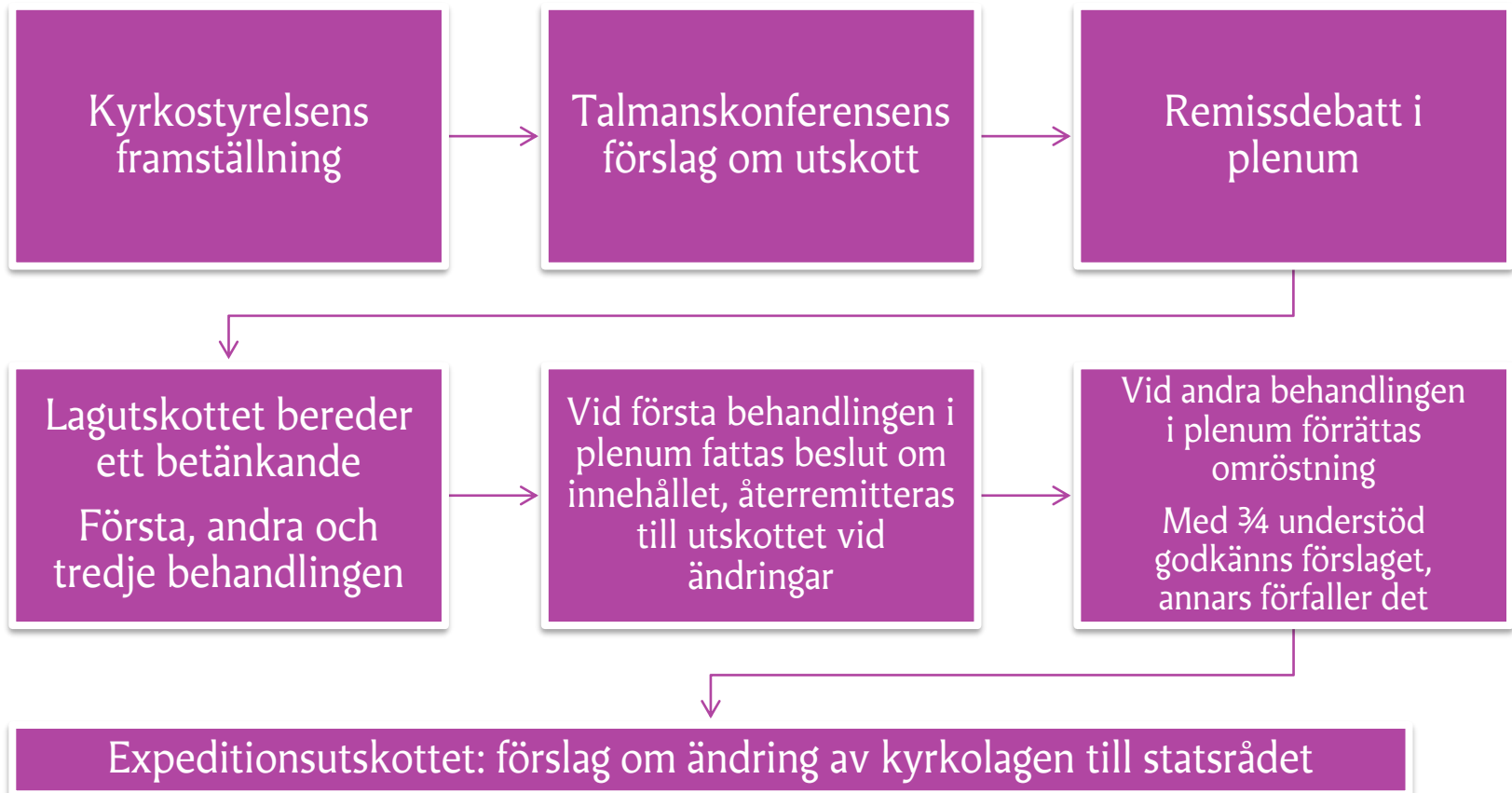

Plenum – två behandlingar och ärenden som kräver kvalificerad majoritet

- Kyrkliga böcker
- Principiella ståndpunktstaganden som rör kyrkans tro och lära eller som grundar sig härpå
- Kyrkolagen och kyrkoordningen
- Första behandlingen: beslut om innehållet
  - Om kyrkomötet godkänner en formulering som avviker från utskottets förslag ska ärendet återremitteras till utskottet. Därefter följer en fortsatt första behandling eller avslutande av behandlingen. AO 41 §
  - Beslut om förkastande av ett förslag kan inte fattas genom omröstning AO 42 §
- Andra behandlingen i senare plenum: beslut om godkännande eller förkastande av det till innehållet godkända förslaget
  - För godkännande av förslaget krävs $\frac{3}{4}$ av de avgivna rösterna. AO 42 §

Behandling av ett ärende vid kyrkomötet

Kyrkostyrelsens framställning om ändring av kyrkolagen

Debatt, meddelande och frågetimme

- Biskopsmötets eller Kyrkostyrelsens framställning om att debatt om en aktuell fråga ska föras AO 43 §
- Skriftligt eller muntligt meddelande från Kyrkostyrelsen, kanslichefen eller ett eckeliastikråd AO 44 §
- Frågestund
  - Enligt talmanskonferensens beslut
  - Frågor kan ställas till biskopsmötets och Kyrkostyrelsens medlemmar, kanslichefen, ecklesiastikråden och till Kyrkostyrelsens övriga tjänsteinnehavare
  - Debatt förs, inga beslut fattas
- Kyrkostyrelsens medlemmar får delta i debatten

Behandling av bokslut AO 6 kap.

- Kyrkostyrelsens framställningar om kyrkans centralfond och kyrkans pensionsfond
- Beslut om fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet ska fattas under det år som följer närmast efter räkenskapsåret. AO 51 §
- Remissdebatt
- Ekonomiutskottets betänkande
- Ärende som avgörs med en enda behandling

Behandling av budget AO 6 kap.

- Budgeten senast 1.10
- Tiden för inlämnande av budgetinitiativ går ut 10.10.
AO 27 §
- Remissdebatt i början av höstsessionen
- Endast anslag som redan ingår i en framställning eller ett initiativ kan beaktas, anslagen i Kyrkostyrelsens framställning kan ändras
- Ekonomiutskottets betänkande senast den tredje dagen
- Ärende som avgörs med en enda behandling
- Om ekonomiutskottets förslag ändras återremitteras ärendet till ekonomiutskottet, om ingenting annat beslutas AO 50 §

Exempel: behandling av ett initiativ

- 30.3.2019: 28 ombud väckte ett initiativ om utarbetande av anvisningar för anmälandet av bindningar
- Det inkomna initiativet 4/2019 distribuerades via portalen
- Måndag 7.5.2019: bordläggning i plenum kl. 10.30
- Tisdag 8.5.2019: hann inte tas till behandling i plenum kl. 9.00
- Tisdag 8.5.2019: ny bordläggning i plenum kl. 15.00
- Tisdag 8.5.2019: remissdebatt i plenum kl. 18.00
  - Endast ett inlägg framfördes, och initiativet remitterades enligt talmanskonferensens förslag till förvaltningsutskottet

...forts. exempel: behandling av ett initiativ

- Förvaltningsutskottet utarbetade under början av hösten 2019 ett betänkande (2/2019) i ärendet med två klämmor, där förvaltningsutskottet föreslog att kyrkomötet ber Kyrkostyrelsen att
  - 1) utreda vilken slags rekommendation kyrkan behöver ge om de förtroendevaldas och de ledande tjänstemännens frivilliga redogörelse för sina bindningar och
  - 2) vidta de åtgärder som krävs för att ta fram en rekommendation och anvisningar.
- Betänkandet och översättningen av det distribuerades via portalen redan före novembersessionen

...forts. exempel: behandling av ett initiativ

- Måndag 4.11.2019: bordläggning i plenum kl. 12.30
- Tisdag 5.11.2019: enda behandlingen kl. 9.00
  - I den allmänna debatten framfördes 10 inlägg
  - Vid detaljbehandlingen framfördes 4 inlägg
  - Ett motförslag till första klämman, enligt vilket ordet "frivilliga" skulle utelämnas, vann understöd
    - Omröstning: Förvaltningsutskottet "ja", motförslaget "nej", motförslaget vann med rösterna 77-26
  - Andra klämman godkändes utan debatt
- Protokollsutdrag till kyrkostyrelsen
- Kyrkostyrelsen: verkställande

Exempel: ändring av kyrkolagen

- Som exempel Kyrkostyrelsens framställning om ändring av kyrkolagen till följd av den nya dataskyddslagstiftningen och den kommande lagen om tillhandahållande av digitala tjänster
- Framställningen bereddes som tjänsteuppdrag av Kyrkostyrelsen i samarbete med justitieministeriet och finansministeriet
- 24.4.2018: Kyrkostyrelsens framställning till kyrkomötet (2/2018)
- Kyrkans laggranskningsnämnd gav utlåtande 1/2018 i ärendet till kyrkomötet
- 14.5.2018: remissdebatt i plenum kl. 12.30, 5 inlägg, remitterades enligt talmanskonferensens förslag till lagutskottet

...forts. exempel: ändring av kyrkolagen

- Torsdag 17.5.2018: lagutskottets betänkande 2/2018 blev klart. Efter översättning distribuerades betänkandet via portalen
  - Betänkandets kläm innehöll ett färdigt författningsförslag
- Fredag 18.5.2018: första behandlingen i plenum kl. 9.15
  - Endast ett inlägg i den allmänna debatten, vid detaljbehandlingen godkändes klämmarna utan diskussion
  - Bordlades för en andra behandling i följande plenum

...forts. exempel: ändring av kyrkolagen

- Andra behandlingen 18.5.2018 kl. 9.34 i plenum: förslaget fick rösterna 105–0, och fick alltså kvalificerad majoritet och godkändes
- Expeditionsutskottet behandlade expeditionen, dvs. ett brev till statsrådet där ett utkast till regeringsproposition enligt förslaget till kyrkolag som godkändes av kyrkomötet bifogades
- Undervisnings- och kulturministeriet beredde den egentliga regeringspropositionen
- RP 113/2018 gavs till riksdagen 6.9.2018
- Godkändes av riksdagen 12.2.2019, stadfästes av presidenten 29.3.2019
- Lag 411/2019 trädde i kraft 1.4.2019

Tack för att du tagit del av
materialiet!

birgitta.hamalainen@evl.fi